

รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนอง

Model of Potential Promotion of Natural Tourism in Ranong Province

รักพงษ์ ขอลือ¹, เสรี วงษ์มณฑา²

ชวลีย์ ณ ถลาง² และผกา มาศ ชัยรัตน์²

Rakphong Kholue¹ Seri Wongmonta²

Chawalee Na thalang² And Pakamas Chairatana²

Received December 12, 2020 & Retrieved January 01, 2021 & Accepted March 31, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนอง วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง 2) เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัด การศึกษาการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 คน พบว่า ทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง มีความพร้อมและศักยภาพในการท่องเที่ยวที่หลากหลายและยังเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้เรียนรู้ นอกเหนือจากนั้นยังสามารถสัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน จังหวัดระนองมีความอุดมสมบูรณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นทั้ง ทะเล ภูเขา น้ำตก มีแหล่งดำน้ำซึ่งเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว และจังหวัดระนองนั้นยังมีแหล่งน้ำแร่ร้อนธรรมชาติอยู่ในหลายพื้นที่ของจังหวัด ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำผลที่ได้มาวิเคราะห์สรุป รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง ได้ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และการคมนาคมขนส่ง 2) ด้านการประชาสัมพันธ์ และการบอกต่อเรื่องราวการท่องเที่ยว ให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกช่องทาง และ 3) ด้านศักยภาพกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวจังหวัดระนองพัฒนารูปแบบการให้บริการ และมีมาตรฐานการให้บริการเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

คำสำคัญ: การส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และระนอง

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.บ.) วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา

E-mail : rakphong2533@gmail.com

Master of Arts Program (M.A.) College of Management University of Phayao

² อาจารย์ประจำหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.บ.) มหาวิทยาลัยพะเยา

Lecturers of Master of Arts Program (M.A.) College of Management University of Phayao

Abstract

The objectives of this research aimed to study; 1) the resource of Ranong Province and 2) the guideline for promoting tourism potential of Ranong. Data collected by interviewing 25 key informants found that the tourism resources of Ranong. There is a wide variety of tourism availability and potential and also gives visitors the opportunity to learn clearly in addition to that, you can also experience the way of life. Community culture Ranong Province is abundant. Natural resources A variety of sea, mountains, waterfalls, dive sites, which are well known among tourists. And Ranong has natural hot spring water in many areas of the Province. Natural tourism resources in the ranong area. It is diverse and interesting. Results from interviews with stakeholders the researcher used the results for analysis. The formats for delivering tourism potential of Ranong Province are as follows: 1) infrastructure development should be promoted. Logistics system and transportation 2) public relations and telling the story of tourism. and 3) increase the potential of tourism activities in Ranong Province, develop a service model. And having the standard of service in line with the same guidelines.

Keyword: promotion of tourism potential, natural tourism, and ranong

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

อุตสาหกรรมด้านการท่องเที่ยวได้มีการขยายตัวมากกว่าเศรษฐกิจโลกเป็นปีที่ 6 ติดต่อกันที่ 3.3% สร้างรายได้ทั่วโลกราว 7.6 ล้านล้านดอลลาร์ หรือ 263.4 ล้านล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนราว 10.2% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (จีดีพี) ของโลกแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นของอุตสาหกรรมนี้ และความกระตือรือร้นของผู้คนที่ จะเดินทาง และค้นพบสถานที่ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง แม้จะมีความท้าทายทางด้านเศรษฐกิจ และปัญหาทางด้านการเมืองที่เกิดขึ้นทั่วโลก การเติบโตของการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการเดินทางเพื่อธุรกิจและพักผ่อน ช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ การสร้างงานทั่วโลก หากพิจารณาเป็นรายประเทศดับเบิลยูทีทีซี คาดว่า ประเทศขนาดใหญ่ที่จะมีการเติบโตด้านการท่องเที่ยวและเดินทางเร็วที่สุด ได้แก่ จีน อินเดีย ไทย และอินโดนีเซีย และคาดว่าในปี พ.ศ. 2570 ประเทศจีนจะก้าวแซ่งสหรัฐอเมริกา ในด้านการใช้จ่ายและการลงทุนด้านการท่องเที่ยว และการเดินทางภายในประเทศ รวมถึงสัดส่วนในอุตสาหกรรมนี้ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) โดยรวม สำหรับประเทศไทยนั้น คาดว่าจะสามารถรักษ้อัตราการเติบโตอย่างรวดเร็วต่อไปได้ และจะกลายเป็นตลาดส่งออกนักท่องเที่ยวรายใหญ่ เป็นอันดับ 3 ของโลก ภายในปี พ.ศ. 2570 (David, 2018)

จากการที่รัฐบาลได้มีนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรองโดยให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ และมีการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและชุมชนด้วยการผลักดันให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงจากเมืองหลักสู่ “เมืองรอง” มาขึ้น เพื่อให้เกิดการกระจายไปสู่ท้องถิ่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้มีการกำหนดแนวทางด้านการตลาดเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง โดยกระตุ้นการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ภายใต้แคมเปญ “Amazing Thailand Go Local เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโต เมืองไทยเติบโต” เพื่อเป็นการกระจายโอกาสในเชิงพื้นที่อีกทั้งกระจายโอกาสในเชิงรายได้จากการท่องเที่ยวให้ลงสู่เศรษฐกิจฐานรากด้วย การท่องเที่ยวนับจากนี้ไปต้องเป็นการท่องเที่ยวที่รับผิดชอบต่อชุมชน ให้ท่องเที่ยวช่วยกระจายรายได้ผ่านการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้เสริมแก่คนในชุมชน โดยที่คนในชุมชนไม่จำเป็นต้องทิ้งอาชีพหลักเพื่อมาทำท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว แต่

สามารถทำควบคู่กันไปได้ นอกจากช่วยสร้างรายได้เสริม กระจายความเสี่ยง สนับสนุนให้คนในชุมชนได้เรียนรู้การมีรายได้จากหลากหลายช่องทางแล้ว ยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำภายในสังคม ยกย่องรายได้ในชุมชนและท้องถิ่นให้ดีขึ้น เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจไทยอย่างยั่งยืน จาก 55 เมืองรองที่รัฐบาลประกาศเพื่อสนับสนุนให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือกระจายรายได้เข้าไปสู่เมืองรอง ด้วยการวางโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เอื้อกับการเดินทางและเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว เห็นได้ว่ารัฐบาลเร่งลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) เช่น การวางโครงข่ายการคมนาคม สร้างระบบรางรถไฟที่พาดผ่านเมืองรอง และการพัฒนาสนามบินในภูมิภาค การท่องเที่ยวเมืองรองประกอบด้วย 55 จังหวัดในประเทศไทย ทั้ง 5 ภาค ซึ่งในภาคใต้ประกอบด้วย 9 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร ระนอง นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง สตูล นราธิวาส ยะลา และปัตตานี (Sorattja, 2018) นอกจากนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจะเร่งดำเนินการในการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการของรัฐบาลในการเสริมสร้างและยกระดับฐานรากเรื่องของการท่องเที่ยวให้เข้มแข็ง และก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ รวมถึงการกระจายรายได้จากเมืองหลัก สู่เมืองรอง และลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงการบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วน เช่น กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงฯ องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) หรือ อพท. เป็นต้น ในการใช้เครื่องมือการท่องเที่ยวให้เกิดความครอบคลุมและทั่วถึง โดยเชื่อมโยงชุมชนให้มีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องในภาพรวมของนโยบายรัฐบาลในการกระจายรายได้สู่ชุมชนและลดความเหลื่อมล้ำ เกิดการกระจายรายได้สู่เศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น

(Pongpanu, 2018)

จังหวัดระนองเป็นอีกจังหวัดที่มีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาเรืองอำนาจ เดิมเป็นหัวเมืองขนาดเล็กขึ้นกับเมืองชุมพร จังหวัดระนองเป็นจังหวัดทางภาคใต้ตอนบน ติดกับทะเลอันดามัน มีพื้นที่จังหวัดประมาณ 2,061,278 ไร่ มีส่วนกว้างสุดจากทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก ประมาณ 44 กิโลเมตร ส่วนที่แคบที่สุดกว้างประมาณ 9 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่มีสภาพเป็นป่าไม้และภูเขาที่มีต้นไม้ใหญ่ค่อนข้างสมบูรณ์ ก่อให้เกิดแม่น้ำลำธาร หลายนสาย ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบมรสุมร้อนชื้น มีฝนตกเกือบตลอดทั้งปี เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ จึงได้รับขนานนามว่าเป็น “เมืองฝนแปด แดดสี่” การท่องเที่ยวในจังหวัดระนอง ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อย้อนกลับมามองการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดระนอง ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นนำเสนอทรัพยากรด้านธรรมชาติ ที่มีอยู่เดิมและมีการส่งเสริมฟื้นฟูประเพณีวัฒนธรรมบางประเภท พบว่าเมืองระนองนั้นมีทรัพยากรการท่องเที่ยวหลากหลายทำให้มีศักยภาพในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวสนใจเดินทางมายังจังหวัดระนองเพิ่มมากขึ้นนับแต่คนในพื้นที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาและการส่งเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงความภูมิใจทรัพยากรการท่องเที่ยว

ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่า รูปแบบที่จะส่งผลให้การดำเนินการดังกล่าวประสบความสำเร็จจะต้องใช้การวิจัยเป็นกระบวนการศึกษา จึงได้ดำเนินการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนอง” เพื่อสนองนโยบายของยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) มีวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพชั้นนำของโลกที่เติบโตอย่างมีดุลยภาพบนพื้นฐานความเป็นไทยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและกระจายรายได้สู่ประชาชนทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน” และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวสอดคล้อง กับนโยบายรัฐบาลที่ได้ปรับเปลี่ยนแนวความคิดและวางแนวทางเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวและเกิดการกระจายตัวทางการท่องเที่ยว โดยอาศัย

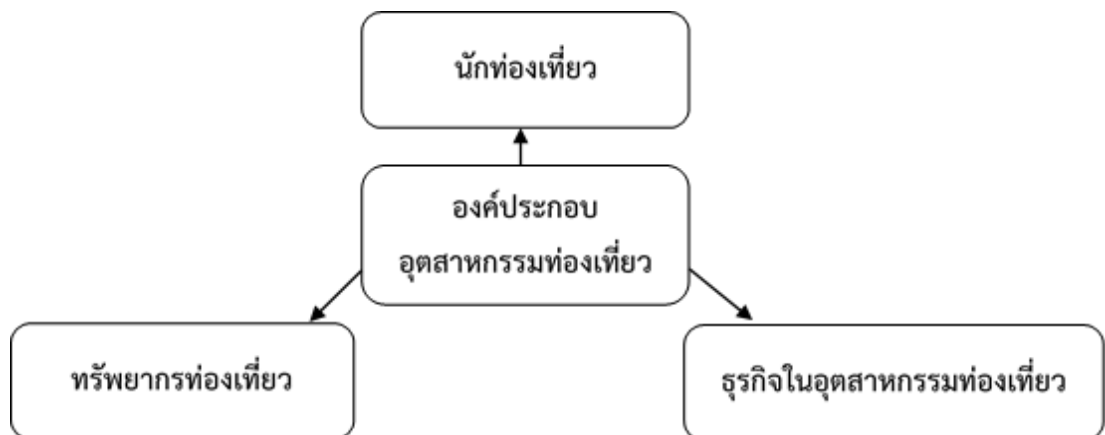
ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวหลักเชื่อมโยงกับความเป็นวิถีชีวิต ประเพณี สังคมและวัฒนธรรมในอดีต เพื่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจ การสร้างงานและรายได้ให้กับคนในชุมชน บนพื้นฐานของ การวางแผนรักษาอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนของตนเองได้อย่างถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง
- 2) เพื่อแสวงหาแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง

บททวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดด้านการท่องเที่ยว Nisa Chatchakul (2012)ให้ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง กิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทางจะต้องประกอบไปด้วยปัจจัยสามประการเป็นอย่างน้อย คือ การเดินทาง การค้างแรม และการกินอาหารนอกบ้าน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลากหลายประเภท เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยผลิตภัณฑ์ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นบริการที่จับต้องไม่ได้ แต่จะปรากฏคุณค่าทางจิตใจที่นักท่องเที่ยวได้รับจากการใช้บริการนั้น ๆ Chantach Wannathanom (2009) อธิบายถึงความหมายการท่องเที่ยว ท่องเที่ยว คือ การดำเนินกิจกรรมที่ให้บริการในด้านการนำเที่ยว เช่น บริการด้านการขนส่งการเดินทาง บริการด้านร้านอาหารและที่พักแรม และบริการด้านการนำเที่ยว ซึ่งในการดำเนินการมุ่งหวังไปทีผลกำไรจะต้องอาศัยแรงงานและมีการลงทุนสูง จำเป็นต้องใช้เทคนิควิชาการเฉพาะทาง มีการวางแผน การจัดองค์การและการตลาดให้ครอบคลุมธุรกิจหลากหลายประเภทรวมกันทั้งที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงและโดยอ้อม ดังนั้นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจึงมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ นักท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว ธุรกิจใอุตสาหกรรมท่องเที่ยว การพิจารณาองค์ประกอบแต่ละส่วนจะทำให้สามารถพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ (Panchawan, 2016)

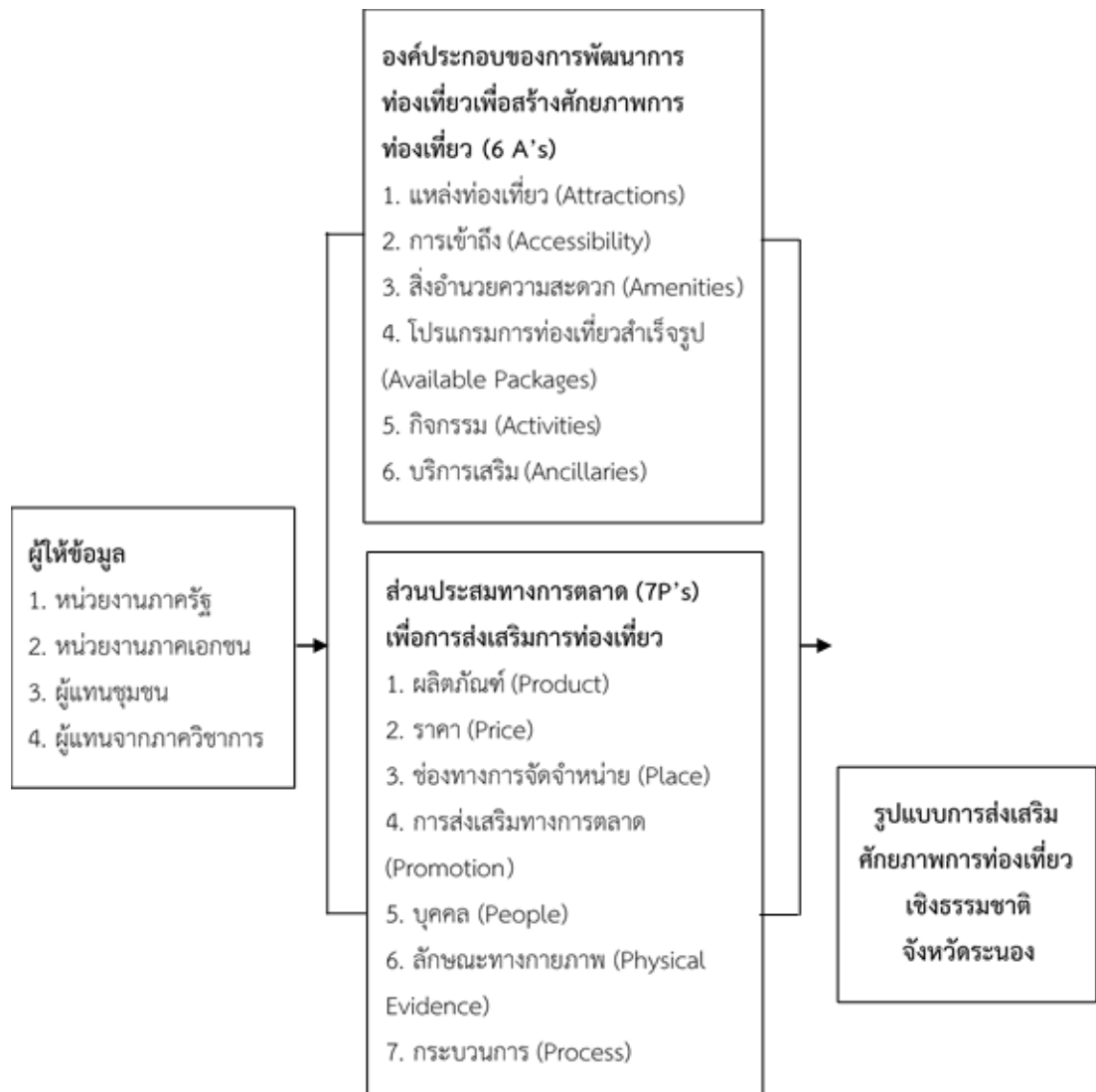
ภาพที่ 1 องค์ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ที่มา: ปัญจวรรณ อ่อนหวาน, (Panchawan Onwan), 2016, p38

แนวความคิดของการเดินทางท่องเที่ยว นอกจากความคุ้มค่าในเชิงเศรษฐกิจและสังคมนั้น นักท่องเที่ยวมีการคำนึงถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ทำให้การเปลี่ยนแปลงในชุมชนอาจมีผลทำให้รูปแบบและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเกิดการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ขึ้นมา จากกระแสการอนุรักษ์ รวมทั้งความต้องการที่จะคืนสภาพความสมบูรณ์ทางธรรมชาติ พร้อมกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยนักพัฒนาการท่องเที่ยวจากองค์การท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Pacific Asia Travel Association: PATA) ได้เสนอรูปแบบการบริการที่มีความสอดคล้องกับการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของท้องถิ่น และเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยว การดำเนินงานที่จะให้การท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่จะก่อให้เกิดความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว รักษาทรัพยากรให้คงความดึงดูดสนใจ และพัฒนาให้เกิดการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งอาจแบ่งได้เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาบริการการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการท่องเที่ยว (pi-yaporn, 2015) โดยใช้หลักแนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) ตามแผนปฏิบัติการที่มีส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน และมีความหมายรวมถึงการพัฒนาที่มุ่งทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เดียวกันชุมชนควรมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมกัน ปัจจุบันการท่องเที่ยวของประเทศไทย มีหลากหลายรูปแบบ การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐาน ถือได้ว่าเป็นอีกรูปแบบหนึ่งในการท่องเที่ยว และเป็นเครื่องมือที่ภาครัฐนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชน Chutikan Kantaou (2017) ให้ความหมาย การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐาน คือเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน มาใช้ประโยชน์ให้เกิดการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนทุกคนมีส่วนร่วมเป็นคนจัดการโดยจะต้องคำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรมท้องถิ่น และคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชนด้วย Mill and Morrison (1992) กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วยปัจจัยพื้นฐาน (Infrastructure) ในด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การขนส่ง การสื่อสาร การต้อนรับอย่างเป็นมิตร ต้อนรับด้วยใจ มีสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) มีสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) มารองรับ ทั้งในด้านร้านอาหาร ที่พัก ของที่ระลึก และสิ่งที่ไม่ได้ก็คือ มีบริการที่ประทับใจ Buhalis (2000) ได้อธิบายความหมายองค์ประกอบที่สำคัญทางการท่องเที่ยวประกอบไปด้วย 6 ประการหรือ 6A's ดังนี้ 1. แหล่งท่องเที่ยว (Attractions) 2. การเข้าถึง (Accessibility) 3. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) 4. โปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป (Available packages) 5. กิจกรรม (Activities) 6. การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary services) เป็นองค์ประกอบที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการท่องเที่ยวจังหวัดระนองได้อย่างเหมาะสม ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว Seri Wongmonta (2004) ได้กล่าวถึงกระบวนการพัฒนางานการตลาดที่ต้องการใช้การสื่อสารเพื่อจุดมุ่งหมายหลายรูปแบบกับกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งสร้างพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายให้ตรงกับความต้องการของตลาด โดยพิจารณาวิธีการสื่อสารตราสินค้า (Brand contacts) เพื่อกลุ่มผู้บริโภคได้รู้จักสินค้า ในเรื่องของส่วนประสมทางการตลาดจัดได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการตลาด Seri Wongmonta (1999) ได้ให้ความหมายของส่วนประสมทางการตลาด หมายถึงการมีสินค้าที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าได้ และขายในราคาที่ลูกค้ายอมรับได้ และยินดีที่จะจ่ายเงินเพราะมองเห็นว่าสินค้านั้นมีความคุ้มค่า รวมถึงช่องทางการจัดจำหน่ายและกระจายสินค้าให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภค เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าด้วยการพยายามจูงใจให้เกิดความชอบในสินค้าและพฤติกรรมได้อย่างถูกต้องที่เราเรียกว่าส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมทางการตลาด ส่วนประสมทางการตลาดสำหรับธุรกิจบริการ หรือ 7P's ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านสถานที่ (Place) ด้านการส่งเสริมการตลาด (Promotion) ด้านบุคคล (People) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

(Physical evidence)

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดรูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนอง

ขอบเขตงานวิจัย

ขอบเขตทางด้านสถานที่วิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่จังหวัดระนอง

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาด้านข้อมูล เนื้อหา ด้านการท่องเที่ยวงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยว และการตลาดการท่องเที่ยว

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 7 ท่าน ได้แก่ รองผู้ว่าราชการจังหวัดระนอง ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานชุมพร (ชุมพร-ระนอง) ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดระนอง วัฒนธรรมจังหวัดระนอง สารวัตรสถานีตำรวจท่องเที่ยว 2 (ระนอง) นักพัฒนาการท่องเที่ยว และนักวิเคราะห์นโยบายและแผน
2. หน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 6 ท่าน ได้แก่ นายกสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดระนอง ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ผู้ประกอบการร้านของที่ระลึก ผู้ประกอบการที่พัก ผู้ประกอบการร้านอาหาร ผู้ประกอบการขนส่ง
3. ผู้แทนชุมชน จำนวน 8 ท่าน ได้แก่ ประชาชนชาวบ้านในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดระนอง 3 ท่าน ตัวแทนชุมชนจาก 5 อำเภอ 6 ท่าน
4. ผู้แทนฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ นักวิชาการท่องเที่ยว พนักงานการตลาดท่องเที่ยว อาจารย์ประจำภาควิชาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ 2 ท่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนอง มีวิธีการดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 7 ท่าน หน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 6 ท่าน ผู้แทนชุมชน จำนวน 8 ท่าน ผู้แทนฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 ท่าน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเนื้อหาอย่างสมบูรณ์ โดยแบ่งประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ดังนี้ แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบบสัมภาษณ์นี้จะใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 7 ท่าน หน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 6 ท่าน ผู้แทนชุมชน จำนวน 8 ท่าน ผู้แทนฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 ท่าน ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) แบบกึ่งโครงสร้าง ที่มีประเด็นคำถามครอบคลุมกับวัตถุประสงค์งานวิจัยและกรอบแนวคิด โดยกรอบของโครงสร้างในการออกแบบเครื่องมือนี้ได้มาจากการศึกษาทบทวนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. การตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยทำการศึกษาและดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างแบบสัมภาษณ์ในการวิจัย โดยพิจารณาถึงแนวคิดให้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษา 3) ตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) โดย ตรวจสอบข้อมูลที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลถูกต้องหรือไม่ และตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) เป็นการใช่วิธีการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ ควบคุมไปกับการสังเกต 4) ทำการปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์เพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยที่สมบูรณ์และชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เลือกทำการเก็บข้อมูลโดยอาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-Depth Interview) ซึ่งเป็นคำถามแบบกึ่งโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น จำนวน 25 คน ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ จำนวน 7 ท่าน หน่วย

งานภาคเอกชน จำนวน 6 ท่าน ผู้แทนชุมชน จำนวน 8 ท่าน ผู้แทนฝ่ายวิชาการ จำนวน 4 ท่าน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลออกมาได้ ดังนี้ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการถอดเทปจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาเรียบเรียงจัดพิมพ์เป็นบันทึก (Transcript) พร้อมทั้งจะทำการวิเคราะห์ (Content Analysis) ด้วยการเปรียบเทียบข้อมูล (Content Comparison) โดยการนำข้อมูลมาเทียบมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยที่ผู้วิจัยสังเกต หรือรวบรวมข้อมูลได้หลากหลาย อย่างแล้วนำมาแยกตามชนิดนำมาเปรียบเทียบกันโดยหาความสัมพันธ์จากสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ และสรุปผลออกมา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง พบว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง มีความพร้อมและศักยภาพในการท่องเที่ยวที่หลากหลายและยังเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนได้เรียนรู้ ได้อย่างชัดเจน นอกเหนือจากนั้นยังสามารถสัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชน จังหวัดระนองอยู่ติดทะเลอันดามัน ทำให้มีความอุดมสมบูรณ์ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นทั้ง ทะเล ภูเขา น้ำตก มีแหล่งดำน้ำซึ่งเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว และจังหวัดระนองนั้นยังมีแหล่งน้ำแร่ร้อนธรรมชาติอยู่ในหลายพื้นที่ของจังหวัดมีพื้นที่สงวนชีวมณฑลป่าชายเลนแห่งแรกของโลกมีชื่อว่า พื้นที่ชีวมณฑลระนอง มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งสามารถสรุป ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดระนองได้ ดังนี้

1. บ่อน้ำร้อน-สวนสาธารณะรักษะวาริน สวนสาธารณะรักษะวารินบ่อน้ำแร่ร้อน เป็นแหล่งท่องเที่ยวยอดนิยมที่นักท่องเที่ยวแวะมาอาบน้ำแร่ และพักผ่อนในสวนรุกขชาติป่าในเมืองระนอง
2. น้ำตกทงหวาย เป็นแหล่งต้นน้ำสำคัญของจังหวัดระนอง ป่าอุดมสมบูรณ์ บรรยากาศโดยรอบร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้นานาพันธุ์
3. เกาะพยาม เป็นเกาะที่มีความสวยงามเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว หาดทรายขาวสะอาด กิจกรรมบนเกาะจะมีการตกปลา ซึ่งจักรยานรอบการดำน้ำดูปะการัง เป็นแหล่งดูปะการังบนเกาะพยามมีที่พักบริการนักท่องเที่ยว
4. เกาะช้าง จุดเด่นมีชายหาดและทิวทัศน์รอบเกาะที่สวยงาม ยังรักษาความเป็นธรรมชาติไว้ได้อย่างสมบูรณ์ กิจกรรมบนเกาะก็มีหลายประเภท เช่น เดินป่าขึ้นเขาชมวิว ซึ่งจักรยานรอบเกาะ ออบสมุนไพร ที่วัดเกาะช้าง ชมนกเงือก และตกปลา มีที่พักบริการนักท่องเที่ยวที่สนใจ
5. ภูเขาหญ้าหรือเขาหัวล้าน หรือเขาผี เป็นภูเขาที่ไม่มีไม้ใหญ่ขึ้น ในฤดูฝนมีหญ้าสีเขียวขึ้นปกคลุมแนวเขาที่ทอดตัวจากทิศเหนือสู่ทิศใต้บางครั้งจึงเรียกว่าเขาหญ้า มีทางเดินเท้า สำหรับขึ้นสู่บนสันเขาเพื่อชมทิวทัศน์ และมีการจัดกิจกรรมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเช่น การจัดกิจกรรมวิ่ง ปั่นจักรยาน เป็นต้น
6. น้ำตกบุญญบาล เป็นน้ำตกที่มีความงามน้ำไหลตลอดทั้งปี เหมาะสำหรับแวะพักผ่อน มีลานจอดรถ ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก อยู่ใกล้จุดชมวิวของเมืองระนอง
7. หาดชาญดำริ เป็นเนินเขาสูง สามารถชมทิวทัศน์ของชุมชนปากน้ำระนอง และเกาะสองหรือวัดคอเรือพอยท์ของฝั่งพม่า เป็นจุดที่นักท่องเที่ยวสามารถชมพระอาทิตย์ตกได้อย่างดี หาดชาญดำริมีท่าเทียบเรือสำหรับเรือท่องเที่ยวซึ่งบริการนำเที่ยว ไปยังเกาะต่างๆ
8. ศูนย์วิจัยป่าชายเลน เป็นพื้นที่สงวนชีวมณฑลของโลก จุดเด่นได้แก่ ต้นโกงกางยักษ์อายุประมาณ 200 ปี
9. น้ำตกโตนเพชร เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีทั้งหมด 11 ชั้น แต่ละชั้นสายน้ำมีลักษณะลดหลั่นลงมาผ่านแนวชะง่อนหินดูสวยงาม และมีน้ำไหลตลอดทั้งปี

10. อุทยานแห่งชาติแหลมสน ประกอบด้วย หาดบางเบน เป็นหาดขนาดใหญ่มีสวนร่มรื่นหาดแหลมสน มีหาดทรายขาวสะอาดและเป็นที่อยู่ของนกนานาชนิด

11. เกาะคังควา เป็นเกาะที่มีหาดทรายขาวละเอียด ด้านเหนือของเกาะเป็นหาดหินงาม มีหินทรงกลมมนเรียงรายอยู่เต็มหาด มีกิจกรรมดำน้ำดูปะการัง กิจกรรม ตกปลาหมึก และกิจกรรมตกปลาชายฝั่ง

12. เกาะกำตกหรือเกาะอ่าวเขาควาย มีอ่าวที่โค้งเกือบเป็นรูปกลม พื้นที่ของหมู่เกาะส่วนใหญ่อยู่ในแนวน้ำตื้น น้ำทะเลลึกไม่เกิน 7 เมตร หมู่เกาะกาเพียงพร้อมสำหรับความเรียบง่ายยิ่งใหญ่สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการรับรู้แนบชิดและมองเห็นในความงดงาม ความสงบที่ธรรมชาติมอบให้

13. น้ำตกเขาพระนารายณ์ น้ำตกแห่งนี้มีน้ำไหลอยู่ตลอดปี บรรยากาศชุ่มชื้นบริเวณรอบ ๆ มีไม้หนานาพันธุ์ขึ้นอยู่หนาแน่นนับว่าเป็นสถานที่ที่น่าสนใจและน่าท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่ง

14. น้ำตกชุมแสงหรือน้ำตกลายรุ้ง จะมีน้ำไหลเฉพาะในฤดูฝน น้ำจะไหลกระแทกกับโขดหินแล้วกระจายออกเป็นสายคู่คล้ายสายรุ้ง จึงทำให้ชาวบ้านมักจะเรียกน้ำตกแห่งนี้ว่า “น้ำตกลายรุ้ง”

15. คอคอดกระ หรือ กิวกระ เป็นส่วนที่แคบที่สุดของแหลมมลายู โดยมีระยะจากฝั่งทะเลทางตะวันตกจรดตะวันออก กว้างเพียง 44 กิโลเมตร มีแผ่นป้ายคอนกรีตขนาดใหญ่จำลองแผนที่แสดงจุดที่ตั้งของคอคอดกระ นักท่องเที่ยวนิยมถ่ายรูปเป็นที่ระลึก และยังสามารถชมทิวทัศน์ของแม่น้ำกระบุรี ซึ่งแบ่งพรหมแดนไทย-พม่า ได้อย่างชัดเจน

16. น้ำตกบกราย น้ำตกบกรายเป็นน้ำตกขนาดใหญ่ มีน้ำไหลตลอดปี

17. ถ้ำพระยาขงยาค มีตำนานเก่าแก่ที่เกี่ยวกับการสร้างเมืองกระบุรี ในช่วงเทศกาลตรุษจีนของทุกปีจะมีการจัดเทศกาลงานปิดทองพระ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเข้าชมความสวยงามของถ้ำตลอดจนสมุนไพรต่าง ๆ ที่อยู่บนเขา

18. แหล่งน้ำพุร้อนธรรมชาติบ้านหาดยาย เป็นแหล่งน้ำแร่ร้อนธรรมชาติที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตั้งอยู่ในอำเภอละอุ่น

19. เขาฝาชี เป็นภูเขาที่มีลักษณะคล้ายกับฝาชี ยอดเขาเป็นสถานที่ชมทิวทัศน์ยามพระอาทิตย์อัสดงสามารถมองเห็นแม่น้ำกระบุรีไหลบรรจบกับแม่น้ำละอุ่น ปัจจุบันมีโครงการพัฒนาให้เป็นศูนย์การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์สงครามโลกครั้งที่ 2

20. หาดประพาสหรือหาดหินทุ่ง เป็นหาดทรายที่กว้างใหญ่ทอดยาวหลายกิโลเมตร ขนานไปกับทิวสนทะเลเป็นบรรยากาศชายทะเลที่ร่มรื่นหาดทรายแม้จะไม่ขาวนวลเนื่องจากอยู่ใกล้กับป่าชายเลนที่สมบูรณ์แต่ทิวทัศน์โดยรอบที่สวยงามก็ให้ความสุขไม่น้อยกว่าที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ของจังหวัดระนอง เหมาะสำหรับท่องเที่ยวและพักผ่อน

21. อุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าคลองนาคา ในคลองนาคาจะมีต้นพลับพลึงธารซึ่งเป็นพืชน้ำที่หายากมีดอกสีขาวบานในช่วงประมาณในเดือนตุลาคม - ธันวาคม

ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่อยู่ในกลุ่มประเภทของธรรมชาติในพื้นที่จังหวัดระนอง พบว่ามีความหลากหลายและน่าสนใจเป็นจำนวนมาก สามารถดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือนได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ข้อที่สอง พบว่า จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้แทนชุมชน และนักวิชาการรูปแบบส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของจังหวัดระนอง สามารถพิจารณาได้ออก 3 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) ด้านส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และการคมนาคมขนส่ง จังหวัดระนองควรมีการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุม เช่น การบริการขนส่งสาธารณะให้ครอบคลุมในทุกอำเภอที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

2) ด้านการประชาสัมพันธ์และการบอกต่อเรื่องราวการท่องเที่ยว ให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกช่องทาง การสร้างสตอรี่และกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับจังหวัดระนอง เพื่อสร้างความแตกต่างจากจังหวัดอื่น อาจเจาะตลาดมีความต้องการเฉพาะเนื่องจากที่ผ่านมาระนองยังขาดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยว จังหวัดระนองควรจะพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยจุดเด่นของจังหวัดระนอง ไม่ว่าจะเป็นด้านธรรมชาติ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และด้านประวัติศาสตร์

3) ด้านศักยภาพกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวจังหวัดระนอง พัฒนารูปแบบการให้บริการ การท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบและมีมาตรฐานการให้บริการ เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยเริ่มจากการพัฒนาตัวบุคคล สมาชิกท่องเที่ยวที่อยู่ในชุมชนให้มีศักยภาพองค์ความรู้ในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทั้งเรื่องของการเป็นเจ้าของที่ดี การให้ความรู้เรื่องการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจรูปแบบกิจกรรม ที่น่าสนใจและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนร่วมกัน เพื่อเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาที่ยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง และการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม ในเรื่องขององค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อสร้างศักยภาพการท่องเที่ยว (6 A's) และส่วนประสมทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว (7 P's) การศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ภายนอก (SWOT Analysis) ในส่วนนี้ผู้วิจัยนำผลที่ได้วิเคราะห์สรุป เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมทรัพยากรการท่องเที่ยวของจังหวัดระนอง ซึ่งสามารถสรุปรูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของจังหวัดระนอง ได้ 3 ด้านดังนี้

1. ด้านส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และการคมนาคมขนส่ง จังหวัดระนองควรมีการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านโครงสร้างพื้นฐานให้ครอบคลุม เช่น การบริการขนส่งสาธารณะให้ครอบคลุมในทุกอำเภอที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ การบริการทางการแพทย์ ควรสร้างมาตรฐานการดูแลนักท่องเที่ยวให้ได้รับบริการทางการแพทย์มาตรฐาน ด้วยระบบการแพทย์ฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาล ช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินทั้งในภาวะปกติ และภัยพิบัติ ให้มีความพร้อมในการให้บริการ 24 ชั่วโมง ในทุกสถานการณ์ การพัฒนาระบบข้อมูลการเดินทางและสถานที่สำคัญในเมือง และพัฒนาระบบแสดงตำแหน่งรถสาธารณะเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ควรพัฒนาเส้นทางไปแหล่งท่องเที่ยวจุดชมวิวทัศน์ และพัฒนาเส้นทางสู่จังหวัดข้างเคียงให้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Jutharat Chuajin (2012) ศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านน้ำเชี่ยว จังหวัดตราด ที่ผลการวิจัยได้เสนอแนวทางการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจำเป็นต้องมีการศึกษาประวัติศาสตร์ พัฒนาการของพื้นที่ ทรัพยากรทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ที่มีในชุมชน นำไปสู่การเรียนรู้และถ่ายทอดให้คนในชุมชนและคนนอกชุมชนได้ ควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอย่างเหมาะสม เช่น ศูนย์ข้อมูลและบริการ ป้ายเล่าเรื่อง ป้ายบอกทาง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2. ด้านประชาสัมพันธ์และการบอกต่อเรื่องราวการท่องเที่ยว ให้ครอบคลุมและทั่วถึงทุกช่องทาง การสร้างสตอรี่และกิจกรรมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับจังหวัดระนอง เพื่อสร้างความแตกต่างจากจังหวัดอื่น อาจเจาะตลาดมีความต้องการเฉพาะเนื่องจากที่ผ่านมาระนองยังขาดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยว จังหวัดระนองควรจะพัฒนาการท่องเที่ยวด้วยจุดเด่นของจังหวัดระนอง ไม่ว่าจะเป็นด้านธรรมชาติ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว และด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งจังหวัดระนองมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวนี้มีศักยภาพสำคัญในการดึงดูดแต่ยังไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว

เที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nattharin Pariwongkulthorn (2018) ศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า การท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสาครมีศักยภาพหลายด้าน ได้แก่ท่าเรือที่ตั้งใกล้กรุงเทพมหานคร มีความหลากหลายของการท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยววัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึงการท่องเที่ยววิถีประมง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บ่งชี้ว่าควรสนับสนุนความร่วมมือของภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดการการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการสร้างภาพลักษณ์รับรู้และความเข้าใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของจังหวัดสมุทรสาคร ดังนั้นการประชาสัมพันธ์และการตลาดเชิงรุกในกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพจังหวัดระนองจึงต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดการสร้างรับรู้ในทุกช่องทาง การประชาสัมพันธ์และการบอกต่อเรื่องราวการท่องเที่ยว โดยนำเสนอข้อมูลผ่านงานต่าง ๆ และทางอินเทอร์เน็ตต้องพึ่งพาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งต่อข้อมูล การโฆษณาประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวการตลาดท่องเที่ยว การตลาดออนไลน์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางการท่องเที่ยวและเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้รวดเร็วยิ่งขึ้นจะก่อให้เกิดกระแสการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดระนอง ต่อไปจากนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการยกระดับประเทศไทยไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

3. ด้านศักยภาพกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวจังหวัดระนองพัฒนารูปแบบการให้บริการ การท่องเที่ยวอย่างเต็มรูปแบบและมีมาตรฐานการให้บริการ เป็นไปในแนวทางเดียวกันโดยเริ่มจากการพัฒนาตัวบุคคล สมาชิกท่องเที่ยวที่อยู่ในชุมชนให้มีศักยภาพองค์ความรู้ในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทั้งเรื่องของการเป็นเจ้าของที่ดี การให้ความรู้เรื่องการพัฒนาสารสนเทศเพื่อการส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ และการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจรูปแบบกิจกรรม ที่น่าสนใจและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนร่วมกัน เพื่อเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาที่ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Weeraphon Thongma Winitra Leelapattana and Nuanchan Thongma (2011) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าศักยภาพของชุมชนชาวจีนยูนนานั้น มีศักยภาพในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากในพื้นที่ของชุมชนเป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 1 (ฝาง) ซึ่งถือเป็นพิพิธภัณฑสถานที่มีชีวิต โดยมุ่งเน้นให้ชุมชนและคนภายในชุมชนเป็นศูนย์กลางในการเล่าเรื่องราว ดังนั้นรูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนองที่สำคัญจึงควรมุ่งเน้นพัฒนาศักยภาพคนในชุมชน ให้สามารถนำทรัพยากรท่องเที่ยวที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบมาจากบรรพบุรุษ เช่น การร่อนแร่หรืออาจเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่ไม่มีที่ใดเหมือน สิ่งเหล่านี้สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เพียงแต่ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี มีการประชาสัมพันธ์ และมีการร่วมแรงร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งคนในชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาควิชาการ

สำหรับรูปแบบการส่งเสริมศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนองนั้น พบว่ามีความสอดคล้องตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งในด้านการบูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วน ตลอดจนสร้างความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น พบว่าภาครัฐให้ความสำคัญอย่างมากกับการส่งเสริมความร่วมมือผู้ประกอบการในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมด้านการตลาด ส่งเสริมปรับปรุงคุณภาพบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นอกจากนี้มีการนำเอกลักษณ์และกิจกรรมของแต่ละชุมชนมานำเสนอมีความสอดคล้องกับองค์ประกอบวิสัยทัศน์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2579 คือ การเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทยโดยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและปลูกฝังจิตสำนึกเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมความยั่งยืนของวัฒนธรรมโดยเชิดชูและรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของไทย คุณค่าดั้งเดิม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ค้นพบมาใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติจังหวัดระนอง นอก จากนี้แล้วกลุ่มผู้สัมภาษณ์ยังมีความคิดเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ การส่งเสริมความร่วมมือผู้ประกอบการ ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมด้านการตลาด ใช้เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของจังหวัดระนอง ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือการนำภาพเคลื่อนไหวจากสถานที่จริงมาลงในสื่อดิจิทัลหรือเว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ ควรมีการนำรูปภาพ เสียงเพื่อดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว และควรมีข้อมูลเกี่ยวกับร้านอาหาร ที่พัก กิจกรรมการท่องเที่ยว ราคา และการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ จะทำให้ข้อมูลการท่องเที่ยวครบถ้วนมากขึ้น ข้อมูลเหล่านี้จำเป็นในการประกอบการตัดสินใจการเดินทางท่องเที่ยวที่มีความชัดเจนมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ:

1. หน่วยงานภาครัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ควรมีจัดทำสื่อการนำเสนอ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดระนอง ให้มีความหลากหลาย น่าสนใจ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้เด่นชัดตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ในรูปแบบของรายการ นำเที่ยว วิดีทัศน์แนะนำชุมชน/แนะนำแหล่งท่องเที่ยว บูรณาการในการจัดทำสื่อ ทั้งประเภทออนไลน์ (Online) และสื่อออฟไลน์(Offline)
2. ภาครัฐควรสร้างความร่วมมือให้ ภาคเอกชนและสถาบันอุดมศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดระนองให้มากยิ่งขึ้น อาทิเช่น การบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนเชิงวิชาการ การบริการวิชาการ การวิจัยและพัฒนาภาคธุรกิจบริการ โรงแรม ภัตตาคาร ร้านอาหาร
3. ควรส่งเสริมให้มีการจัดทำกฎ ระเบียบ สำหรับการเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวและสามารถพัฒนาไปสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและมีการใช้กฎหมายในการควบคุมดูแล รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการแนะนำ ตักเตือน ให้ความรู้สร้างวินัย การท่องเที่ยวควบคู่กันไป
4. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบุคลากรภาคการท่องเที่ยวและการบริการของจังหวัดระนองให้มีความพร้อมในระดับสากล
5. ควรศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านฝั่งอันดามัน

เอกสารอ้างอิง

- จุฑารัตน์ เจือจิ้น. 2555. แนวทางการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม บ้านน้ำเชี่ยว จังหวัดตราด. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปกร, กรุงเทพฯ.
- ฉันทิช วรรณนอม. 2552. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- ชุตินาถจัน กั้นทะอู. 2560. การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นฐาน : กรณีศึกษา บ้านร่องพอง ตำบลร่องพอง อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ณัฐรินทร์ ปรีวงศ์กุลธร. 2562. แนวทางการส่งเสริมศักยภาพทางการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- เดวิด สโคว์ซิลล์. 2561. World Travel and Tourism Council: WTTC ไทยติดโผลชาติท่องเที่ยวโตเร็วที่สุดในโลก สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2562, จาก <http://www.bangkokbiznews.com /news/detail/747014>

- นิตา ชัชกุล. 2555. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญจวรรณ อ่อนหวาน. 2559. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดเคชั่น.
- ปิยะพร ศรีสมุทร. 2558. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชายแดนแม่สาย - ทำซีเหล็ก อำเภอแม่สาย จังหวัด เชียงราย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- พงษ์ภาณุ เสวตรสุนทร. 2561. กระทรวงท่องเที่ยว ร่วมมือ อพท. ยกขึ้นเมืองรองสร้างรายได้กว่าหมื่นล้าน. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2562 จาก http://www.khaosod.co.th/economics/news_741622
- วิระพล ทองมา วินิตรา สิละพัฒนา และนวนจันทร์ ทองมา. 2554. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ของชุมชนชาวจีนในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่จอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ (รายงานผลการวิจัย). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- เสรี วงษ์มณฑา. 2542. กลยุทธ์การตลาด การวางแผนการตลาด. กรุงเทพฯ: ซีระพิมพ์และไซเท็กซ์.
- เสรี วงษ์มณฑา. 2547. ครบเครื่องเรื่องสื่อสารการตลาด. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- โสรัจจะ ชมจำปี. 2561. นโยบายผลักดันนักท่องเที่ยวเดินทางจากเมืองหลักสู่เมืองรอง. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2562, จาก http://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/WNRPT6109100010001
- Buhalis, D. 2000. Marketing the competitive destination in the future. *Tourism Management* Vol. 21 No.1. pp. 97-116.
- Mill, R. C. 1990. *Tourism the international business*. New Jersey: Prentice Hall. case study of Koh Pha-Ngan. UK: Liverpool John Moores University.

Translated Thai Reference

- Chanthach Wannathanom. 2009. *Travel industry*. Bangkok: Sam Lada. (in Thai).
- Chutikan Kanta-U. 2017. *Community Based Tourism: A Case Study of Ban Rong Phong, Rong Phong Sub-district, Muang Phrae District, Phrae Province*. Thesis. M.A. Chulalongkorn University, Bangkok. (in Thai).
- David Scowsill. 2018. *World Travel and Tourism Council: WTTC Thailand is the fastest growing country in the world*. Retrieved 7 December 2019, from <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/747014>: (in Thai).
- Jutharat Chuajin. 2012. *Guidelines for cultural tourism management Ban Nam Chiao, Trat Province*. Thesis. M.A. Silpakorn University, Bangkok. (in Thai).
- Nattharin Pariwongkulthorn. 2019. *Guidelines for promoting tourism potential of Samut Sakhon Province*. Thesis. Ph.D. University of Phayao, Phayao. (in Thai).
- Nisa Chatchakul. 2012. *Tourism Industry (4th edition)*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai).
- Panchawan Onwan. 2016. *Travel industry*. Bangkok: SE-ED UCATION. (in Thai).
- Pongpanu Svetarun 2018. *Ministry of Tourism and DASTA cooperation to raise the secondary city level, generating more than ten billion*. Retrieved 7 December 2019 from http://www.khaosod.co.th/economics/news_741622: (in Thai).

- Piyaporn Srisamut. 2015. Guidelines for tourism development on the Mae Sai-Tachileik border, Mae Sai District, Chiang Rai Province Thesis. M.A. National Institute of Development Administration, Bangkok. (in Thai).
- Seri Wongmontha. 1999. Marketing Strategy Marketing planning. Bangkok: Teerapim and Cytax. (in Thai).
- Seriwongmontha. 2004. Complete Marketing Communication Tools. Bangkok: Thammasarn. (in Thai).
- Soratja Chomjampi 2018. Policy to drive tourists from main cities to secondary cities. Retrieved 7 December 2019, from http://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/WN-RPT6109100010001: (in Thai).
- Weeraphon Thongma, Winitra Leelapattana and Nuanchan Thongma. 2011. Cultural Tourism development. Sustainable development of the Chinese community in Mae Ngon River Basin, Fang District, Chiang Mai Province (Research Report). Mae Jo University, Chiang Mai. (in Thai).

